

WSTĘP

Redaktorzy książki pt. *Filozofia i mistyka* postanowili zwrócić uwagę Czytelników na najważniejsze problemy filozoficzne, które podjął swego czasu Mieczysław Gogacz, profesor KUL, ATK i UKSW, dla których szukał najlepszych i konsekwentnych rozwiązań. Przez wiele lat Profesor skupiał się na historycznych źródłach pierwotnych ujęć filozoficznych dotyczących bytu, człowieka, osoby, poznania i działania zwłaszcza ludzkiego oraz innych przejawów rzeczywistości. Czytając publikacje Profesora można stwierdzić, że interesował go zawsze człowiek jako osoba pozostająca w relacji do wielu bytów, które chętnie obejmuje się ogólną nazwą: *świat* lub *rzeczywistość*, a także do wytworów człowieka, czyli do kultury. I chociaż zajmował się również kwestiami metodologicznymi i metaprzekmiotowymi filozofii i teologii, to zasadniczą Jego pasją było przedmiotowe badanie filozoficzne i teologiczne człowieka i jego relacji.

Struktura książki ukazuje wspomniany obraz dociekań Profesora. Uświadamia typowy sposób przedstawiania danego tematu rozpoczynający się od ustalenia punktu wyjścia, którym zazwyczaj były pryncypia (zasady), które, jak uczył Profesor, wyznaczały wszystkie filozoficzne, a w teologii - teologiczne konsekwencje, mieszczące się w danym temacie. Mieczysław Gogacz starał się wyćwiczyć u studentów na proseminariach i seminariach tę umiejętność, która wpisuje się także w działania historyka filozofii, badającego czy w przeszłości dany filozof wyprowadził wszystkie konsekwencje i ujął je we wnioskach na podstawie przyjętych punktów wyjścia, założeń i rozpoznanych pryncypiów. Ten sposób postępowania badawczego można bez trudu odczytać w wielu artykułach, nawet popularnonaukowych i prawie we wszystkich książkach. Stąd np. rozważanie najpierw wyjściowej koncepcji metafizycznej bytu (rzeczywistości) monizm, dualizm czy pluralizm (w każdej z nich odpowiedzi na temat np. kim jest człowiek, będą różne); precyzyjne ustalenie porządku przyczynowego i skutkowego, podmiotowego i przedmiotowego, itd.

Przedstawione w książce zagadnienia z historii filozofii, metafizyki, antropologii, etyki, pedagogiki, ascetyki, itp. będą ukazaniem nie tylko wielu nurtów badań, problemów i intelektualnej perswazji, którą Profesor po mistrzowsku i

dyskretnie umieszczał w swoich tekstach, zwłaszcza popularnonaukowych. Przedstawienie myśli Profesora jest świadectwem poważnego wysiłku intelektualnego, który podjął każdy z autorów, dając tym samym wyraz jej aktualności i wskazując na jej ważną pozycję w kulturze filozoficznej.

Jest jeszcze jeden wymiar oddziaływania, którego nie sposób wyczytać wprost w opublikowanych tekstach. Profesor obdarzał szczerą serdecznością swoich słuchaczy, którzy z czasem zostawali jego uczniami. Z radością i cierpliwie tłumaczył filozoficzne i teologiczne zawłołości sporów i dialogów napisanych w różnych czasach. Uważni uczniowie dostrzegali, że stopniowe odkrywanie prawdy dokonuje się łatwiej w klimacie zaufania i życzliwości, który Profesor tworzył niezauważalnie i przekonywał do niego, często stosując zabieg perswazji, który potem opisał w swej pedagogice.

Ogarniając wpływ filozofii i teologii, które prof. Mieczysław Gogacz uobecniał dbając o ich przejrzystość, zrozumiałość, dostępność mamy poczucie, że staliśmy się dłużnikami ale zarazem emisariuszami Jego myśli, którą tak wieloaspektowo ukazują dzisiaj autorzy poszczególnych rozdziałów. Czytelnikom życzymy owocnej lektury tekstów, refleksji i nowych inspiracji wyzwolonych myślą Profesora Mieczysława Gogacza.

Izabella Andrzejuk

Tadeusz Klimski

Postscriptum

Redaktorzy książki pragną szczególnie podziękować prof. Arturowi Andrzejukowi, następcy Profesora Mieczysława Gogacza na Katedrze Uniwersyteckiej, który poddał pomysł zredagowania tej książki, zmobilizował swoich przyjaciół, współpracowników i uczniów do przygotowania tekstów oraz dyskretnie czuwał nad pracami na etapie redakcji. Jego gotowość do służenia własnym czasem, pomysłowością i doświadczeniem jest jakimś kontynuowaniem tej postawy, którą prezentował sam Profesor Gogacz i której uczył nas wszystkich.

I.A i T.K.